

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลฎีกา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ
มาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย รับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทย
ซึ่งมีหลักการว่าบุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
โดยรัฐต้องผูกพันตนต่อหลักความเสมอภาค จะต้องไม่กระทำการที่เป็นการใช้อำนาจอย่างอำเภอใจ
อันขัดแย้งกับหลักความเสมอภาคซึ่งได้รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณา
เพื่อรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติ มาตรา ๒๔๔/๑
เป็นบทบัญญัติในภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา ลักษณะ ๑ อุทธรณ์ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ
มาตรา ๒๔๙ เป็นบทบัญญัติในลักษณะ ๒ ฎีกา ที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับ
คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗)
พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากบทบัญญัติในส่วนการฎีกาไม่สามารถถ่วงดุลการคุ้มครองคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การ
วินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า

๗

ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม จึงกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ความเป็นธรรมอย่างแท้จริงและรวดเร็วแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวบัญญัติเพิ่มมาตรา ๒๔๔/๑ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญจากระบบสิทธิ (Appeal as of Right) เป็นระบบอนุญาต (Discretionary Appeal) คู่ความหรือผู้ถูกระทบสิทธิจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้ฎีกาได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา อันเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณารับฎีกาหรือไม่

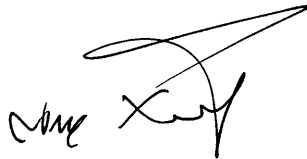
ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า การขออนุญาตฎีกาเป็นกระบวนการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ควรใช้สิทธิฎีกาได้เสมอ การไม่อนุญาตให้ฎีกาจะต้องเป็นข้อยกเว้น กรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ วางหลักห้ามฎีกาไว้ จะฎีกาได้ต่อเมื่อเข้าข้อยกเว้นและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ประกอบกับการที่ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตฎีกาจะมีผลทำให้คดีนั้นได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายมากกว่า เพราะจะได้รับการพิจารณาทั้งศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ส่วนคดีที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาจะได้รับการพิจารณาเพียงในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เท่านั้น เป็นผลทำให้คู่ความในแต่ละคดีได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกันและเกิดความไม่มั่นคงในกระบวนการยุติธรรมชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยเกี่ยวกับบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๕ สรุปได้ว่า การฎีกาคำพิพากษตามกฎหมายไทยในอดีตเป็นการฎีกาในระบบสิทธิพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ กำหนดให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในคดีแพ่งจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา เปลี่ยนหลักการในเรื่องฎีกาจากระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต เพื่อให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีที่มีความสำคัญโดยไม่ต้องคำนึงถึงประเด็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายและจำนวนทุนทรัพย์ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับเดิม สิทธิในการฎีกาของคู่ความขึ้นอยู่กับจำนวนราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาท อันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาคต่อบุคคล แม้มีข้อยกเว้นให้มีการรับรองฎีกาในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทจำนวน

ไม่เกินสองแสนบาทให้สามารถฎีกา แต่เป็นไปตามดุลพินิจของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ ขณะที่การฎีกาในระบบอนุญาตทำให้คู่ความได้รับความยุติธรรมในชั้นศาลฎีกาได้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าคู่ความที่ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาจะมีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไรและจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันเท่าไรสามารถยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายได้เท่าเทียมกันภายใต้การพิจารณาวินิจฉัยของศาล อีกทั้งการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นไปตามหลักความประสงค์ของคู่ความ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชน การกำหนดให้ศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และกลั่นกรอง คำพิพากษาศาลชั้นต้นมีความเหมาะสมเพียงพอ สอดคล้องกับหลักการตรวจสอบการพิจารณาคดี (Double Degree of Jurisdiction) คู่ความในคดีที่ศาลชั้นต้นตัดสินชี้ขาดมีสิทธิได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลลำดับชั้นต่างกันภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกัน เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้แก่ คู่ความว่าจะได้รับการวินิจฉัยด้วยความถูกต้อง เที่ยงธรรม และรอบคอบ สำหรับมาตรา ๒๔๘ กำหนดให้การพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ กระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดี อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพิจารณากลั่นกรองคดีที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ส่วนมาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัย และ วรรคสองได้กำหนดกรณีปัญหาสำคัญสำหรับการพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกาไว้ ประกอบด้วย (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มี แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับ คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย และ (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หากคำร้องขออนุญาตฎีกาใดมีลักษณะ เป็นกรณีปัญหาสำคัญแล้วย่อมได้รับการอนุญาตให้ฎีกา สำหรับมาตรา ๒๔๔/๑ ที่บัญญัติว่า “ภายใต้ บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” มิได้เป็นบทบัญญัติที่ตัดสิทธิ คู่ความจะยื่นฎีกาแต่อย่างใด โดยคู่ความสามารถยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาได้ตาม มาตรา ๒๔๗ หากยื่นขออนุญาตฎีกาแล้วศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาต คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ย่อมไม่เป็นที่สุด

no

เห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ มิได้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิฎีกา หากแต่คู่ความยังสามารถขออนุญาตฎีกาในปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ ทำให้สามารถถ่วงกรงคดีที่เป็นสาระสำคัญอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง เป็นศาลที่เน้นการวางหลักกฎหมายเพื่อเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นแนวทางในการใช้กฎหมายของศาลล่าง สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาแก่ประชาชนที่มีต่อระบบศาลยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแก่คู่ความในคดีแพ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยเสมอกัน และเท่าเทียมกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอกันในกฎหมาย หรือไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายนภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ